

EGY MÁSIK 1989

Badiou és Mansuni az eseménynek mint filozófiai problémának két fontos aspektusát figyelik meg: pontszerűségét és folyamatszerűségét. Mansuni az eseményt mint olyan folyamatot jellemzi, amely állandóan továtűnik. Gondolatában felfedezni vélem Ágoston időképzését, miszerint a múlt már nincs, a jövő még nincs, a jelen pedig folyamatosan elillan, mert folyton múlttá válik. Mansuni gondolatmentét tovább gondolva, az esemény egyfajta szaggatása a szokványos történések folyamának. Az esemény – nevezzük így: – foghíjasított unalom. Mansuni egy művészetelméleti, Badiou pedig egy matematikára épített ontológiai keretben kapcsolja össze az esemény lényegét a politikaisággal. Badiou ezáltal közel kerül Hannah Arendt elméletéhez, miszerint a politikaiság mindig az újrakezdés mozzanatában valósul meg, nem pedig a politika intézményeinek bármilyenfajta megváltozásában. Úgy gondolom, hogy 1989-nek nagyobb volt a filozófiai értéke, mint a politikai értéke, mert akkor is cezúrának tekinthető, ha eszmétörténetileg valószínűleg nem a forradalmak, hanem inkább az összetákolt intézményes átalakulások (rendszerátalakítások) éveként marad meg. A klasszikus forradalommal, 1789-cel és 1848-cal, de 1917-tel, sőt még 1968-cal is ellentétben, amelyekben mind megjelent valami radikálisan új emberi rend megteremtésének az igénye, 1989 lázadó tömegei elsősorban a máshol már létező fogyasztói létet akarták megszerezni. Nem az új gondolatok, hanem a fogyasztás forradalma volt ez. Sekélyes és materialista, miközben zászlóvivői azt állították, hogy éppen egy sekélyes és materialista rendszert, az elnyomó államszocializmust győzik le. 1989 programjai tehát nem annyira a szabadság, mint inkább a birtoklás, a gyarapodás, a növekedés doktrínái voltak. Politikailag többé-kevésbé kudarcnak tekinthető, de filozófiai valóságához nem fér kétség, mert origója, kiindulópontja lett egy közös emlékezésnek.